

Achs megint írt valami megkerülhetetlent.

Kerestem a neten, honlapján a titoktartási törvényről írt cikkét, nem találtam.

Achs megint írt valami megkerülhetetlent. Sűrű szöveg, kitört belőle, sodor magával mindent. Napi eseményeket, iskolai történeteket, értékítéleteket.

Én eddig három okból írtam pedagógiáról, pedagógusoknak:

Ha volt valami felmutatásra érdemes ügy, dolog, érték.

Ha meginogtak addig biztosnak vélt alapjaim.

Ha olyan mondatokat olvastam, amikkel „nem lehet egy világon élni!”¹

Most kétszeres kényszer hatása alatt írok.

Achs szövegét minél több helyen kellene ismertté tenni.

Egyik mondatától pedig kénytelen vagyok nyilvánosan elhatárolódni.

Ami írásra indította - a titoktartás ügy, Vekerdi Tamás ügyetlen, felületes, keserű mondatai - az tiszta sor, abban igaza van. Én még tovább lépnék. A magam részéről abszurdnak érzem, hogy iskolapszichológusként tevékenykedhet valaki, aki nem kapott felkészítést nagycsoportok vezetésére tanulási és játéksituációkban, nem szerzett tapasztalatokat a különböző pedagógiai iskolák didaktikai gyakorlatát illetően. Olyasmi ez, mint ha a leendő vezérkari tiszt nem kapott volna katonai alapkiképzést.

A törvényszöveg hallatán nekem első reakcióm az volt, hogy akkor ezután már a törvény is védene, ha megőriznék egy gyermektitkot, de hát, ha meg akartam őrizni, eddig is megtettem, ha meg egy gyerek bevallaná, hogy mérget öntött a város ivóvizébe, ezután is rohannék a telefonhoz, tehát ezt az egész törvényalkotósdit egy idétlen pótcselekvésnek érzékeltem. Néhány kollégám tudatos figyelemelterelésnek, mások meg úgy érezték, végre eljött az igazság órája. A törvény a jól felkészült, gazdag szaktárgyi műveltségű, folyton órára rohanó, a gyerekek közt élő tanárok mellé áll a tanárban kötögető, pletykálkodó mocsárral szemben.

Nem éreztem érintettnek magam. El tudom fogadni Achs véleményét: ne tessék kérem bennünket törvénnyel szabályozgatni. Meg egyáltalán: ne tessenek bennünket felülről kiosztani, irányítgatni, minőségbiztosításra kényszeríteni. Tessék olyan helyzetet teremteni, ahol a minőség természetes módon jelenik meg az iskola életében.

A mondatok mögé rejtett indulat már kissé zavar.

„Természetes, hogy mi akkor se tegyünk megjegyzést külsejükre, ha ők öt percig röhöghetnek a hajvágásunkon.”

Magam is így gondolom, csak tudom, hogy ilyen nincs, hogy egy csoport öt percig röhög a hajvágásomon. Egyik gyerek röhög, másik kissé kínosan nevet, harmadik szeretettel

¹ Bár ezzel kissé elvetném a súlykot.

mosolyog, és így tovább. Ha összességében a döntő többség mégis gúnyosan, ellenségesen röhög, akkor ott már valami baj van, ott barikád tornyosul köztünk, ott két különböző értékvilágban élünk, amik között nincsenek, vagy nagyon keskenyek az átjárók. Természetellenes tehát az alaphelyzet. A tanáron öt percig röhögő osztály. Lehet egy természetellenes helyzetben természetesen viselkedni?

A zongora már nehezebb ügy. Achs a középiskolában „hozott anyagból” dolgozik. Mi az általános iskolában elsőtől nyolcadikig magunknak neveljük a serdülőinket. Jó, persze, nem tetszelgünk a megváltó szerepében, tudjuk, hogy nem mi írjuk a gyerekek életének forgatókönyvét, de egy gondosan vezetett alsós osztály, napközis csoport egész más magatartást produkál ez első ötödikes órákon, mint a nagy átlag. Ha a gyerek nyolcadikra bunkó lesz, abban mi is benne vagyunk vastagon.

Itt tehát sunyítok, nem merem azt mondani, hogy Achsnak más eszköze is lenne, mert ezt a gyereket korábban lehetett volna megnyerni a zene világának, ha abba a bernsteini (kurtági, lajko félix, eminemi, ghimesi, stb.) zenei világot is beleértették volna tanítói, és főleg, ha tudták volna, amit épebb világban tudunk, hogy a zenélés nem azért van, hogy műveltebbek, csiszoltabbak, értékesebbek legyünk, hanem, hogy legbensőbb érzéseinkkel közvetlenül fogadhassunk be és vetíthessünk ki elemi élményeket.

Azt viszont mégiscsak ki kell mondjam, hogy ha valaki számára: „az is természetes, hogy artikulálatlan hangon üvöltve „senkiházi bunkó”-zom le D-t, amikor ráül a Bösendorfer zongorára és retkes cipőjével a billentyűkre nehezedik.” - akkor azzal a kollégával már nincs mit beszélnem a szakmánkról. Azt hiszem, itt a dráma tanár úr a dramaturgiai nyomásnak engedett, nem akasztotta meg a szöveg lendületét a dühödt ordítózás keserű utóízével, az átforgolódott éjszaka leírásával. És a következő találkozással, amikor az ember kénytelen érzékeltetni a gyerekekkel, hogy rajta keresztül az iskolával, a szülőkkel, a várossal, a kollégákkal, törvényhozókkal, az egész világgal, és persze önmagammal is ordítózott, és amit persze a következő alkalommal is meg fog tenni: „Itt állok, mást nem tehetek.” Vagy valami mást. De ez csak stilisztikai probléma, biztos irigylem a szöveg lendületét.

Hanem itt az a bizonyos elviselhetetlen mondat:

Azt üzeni keresgélő, néha kallódó, néha eszeveszetten kapaszkodó kamaszainknak, hogy vigyázz, akit embernek gondoltál, nem is annyira az, törvényekkel kell őt tisztességre kényszeríteni! És ha a kamasz felfogja ezt az üzenetet, vajon megnyitja-e őt, vagy bezárja? Engem valószínűleg bezárna: csak azért se mennék oda hozzá.

Kedves Karcsi! Leírtad, még ha a következő pillanatban másképp gondoltad is, itt van, kénytelen vagyok azt mondani, hogy ha te úgy véled, hogy közém, és egy tanítványom közé egy törvénytörés falat emelhetne, akkor te már nem ebben a világban élsz. Valahova átsodródottál, ahol egyre gyűlik a szívedbe a gyűlölet. Érnek ennyit a törvényi szövegek?

Ezt a mondatodat pontosítanod kellene, hogy én is megmaradhassak valahogy benne.

Kevesebb gondom lenne, ha azt írtad volna, hogy „egy eszmék lázában élő serdülő ezek után már esetleg nem menne oda tanárához”. De te egyes szám első személy, feltételes módban írtál. Megint csak arra gondolok, hogy magad sem tudod, mit beszélsz.

Hasonlóan pontosításra szorulónak érzem, mit gondolsz a tanárságról, társadalommá szerveződött-e már, vagy tömegként sodródik, amerre a szél fújja. Ha társadalommá szerveződött, milyen értékek, milyen érdekek mentén? Mit várhatsz kollégáidtól a napi küzdelmekben, és hányuktól, és mit tudsz cserébe adni, és... lennének még kérdéseim, de nem szeretném a kétségeimmel befejezni, inkább oda térnék vissza, ahonnan indultam.

Achs írásait mindenkinek ismerni kellene, mert a néhány meggondolatlanul kegyetlenül pontos, tiszta mondatok sokasága övezi:

„Vekerdy Tamás ezt nyilatkozta: „Miről van szó, miről beszélünk egyáltalán? Arról a két 15-16-17 éves gyerekről, vagy ötről, vagy tizenöttről, akik egy évben az országban – sajnos nincsenek annyian egyébként – kiválasztanak egy megbízható tanárt, és annak elmondják az ügyüket, mert senki másnak nem mondhatják el? Most az a baj, hogy ezek a tanárok nem rohanhatnak azonnal a többi tanárhoz, az igazgatóhoz, a rendőrséghez, szülőkhöz?”

Számomra ez a néhány mondat a Vekerdy-szöveg legdöbbenetesebb, legbántóbb, legvégiggondolatlanabb része. El se akarom hinni. Jól értem: Vekerdy még az ország tizenöt legnormálisabb tanárát is – persze sajnos nincsenek ennyien egyébként(!!!) – tisztességtelennek tartja??? Ha így van, sajnos nincs miről tovább beszélünk. „

Ezek azok a józan, pontos mondatok, amikért fontosnak érezném, hogy minden tanár olvassa a vitairatodat.

Achsról lásd pl.:

Takács Géza: Underground pedagógia.

http://real.mtak.hu/56632/1/EPA00011_Iskolakultura_2012_06_113-116.pdf

Tőle:

Achs Károly: Dráma az osztályfőnöki munkában.

http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/dr%C3%A1ma_5_Osszegzo_tanulmanyok_honlap.pdf

És persze a honlapja:

<https://www.achskaroly.hu/>